

ความรู้และประสบการณ์

จากโครงการทหารพันธุ์ดี มณฑลทหารบกที่ 34 ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช

หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 34

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต
รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
เปรียบเสมือนเสาเข็ม ที่ถูกตอกรอกรอรับ
บ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้าง
จะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมอง
ไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป

พระบรมราชาโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
(วารสารชัยพัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๒)

“การที่ชาติของเราเลี้ยงตนเองได้ขึ้น
เข็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่

เพราะไม่ว่าจะเกิดภาวะการณ์เช่นไร เราจะอยู่รอดได้เสมอ
เนื่องจากคนไทยเป็นผู้ผลิต ไม่ใช่จะเป็นเพียงผู้บริโภคเท่านั้น...”

พระราชดำรัส
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๔

เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด
และครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุข
แห่งอาณาจักรตลอดไป

พระปฐมบรมราชโองการ
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐
เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

หน่วยทหารทำโครงการที่ประสบความสำเร็จ คือ
“โครงการทหารพันธุ์ดี”

ไม่ใช่พันธุ์ทหารอย่างเดียว พันธุ์ข้าว พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ที่ผลิต
และนำไปมอบให้กับราษฎรที่ประสบภัยต่างๆ ก็ทำได้ดี

พระราชดำรัส สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

บทที่ 1 ความเป็นมาของโครงการฯ

1.1 ความเป็นมาของโครงการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ และการเลี้ยงไก่เหลืองทองฮ้องไคร้

โครงการทดลองเลี้ยงและผลิตพันธุ์ไก่ประดู่หางดำพระราชทาน เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 11 ธันวาคม 2564 เป็นต้นมา โดยได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไก่ประดู่หางดำ พระราชทานจากโครงการทหารพันธุ์ดี จังหวัดน่าน เข้ามาทดลองเลี้ยง เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2565 แบ่งเป็นพันธุ์ไก่ประดู่หางดำ อายุ 1 – 2 เดือน จำนวน 50 ตัว และได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไก่ประดู่หางดำ จากศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ จังหวัดเชียงราย เพิ่มเติมอีก จำนวน 20 ตัว แบ่งเป็นพ่อพันธุ์อายุ 4 เดือน จำนวน 4 ตัว และแม่พันธุ์ อายุ 4 เดือน จำนวน 16 ตัว เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2565 ปัจจุบันหน่วยมีพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ไก่ประดู่หางดำ จำนวน 60 ตัว (เพศผู้ 15 ตัว, เพศเมีย 45 ตัว)

การเลี้ยงไก่พันธุ์ประดู่หางดำ พระราชทาน แบบควบคุมในคอก/เล้า เป็นการเลี้ยงไก่ที่ประหยัดพื้นที่และสามารถควบคุมการเจริญเติบโตได้เป็นอย่างดี รวมถึงสามารถคัดพ่อแม่พันธุ์ไก่ได้ตามต้องการลดอัตราเสี่ยงของการขยายเชื้อโรคติดต่อร้ายแรงในไก่ได้ ทั้งนี้การเจริญเติบโตของไก่ ในแต่ละพันธุ์ในแต่ละพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างกันนั้นอาจสืบเนื่องมาจากลักษณะภูมิประเทศ และอากาศแตกต่างกัน รวมถึง ในแต่ละภูมิภาคก็ยังมีกระจายของเชื้อโรคที่แตกต่างกันด้วย สำหรับการเลี้ยงไก่พันธุ์ประดู่หางดำในโครงการทหารพันธุ์ดี ค่ายขุนเจืองธรรมิกราชนั้น เดิมได้ซื้อพันธุ์มาจากจังหวัดน่าน มณฑลทหารบกที่ 38 จำนวน 200 ตัว โดยเริ่มแรกหน่วยรับผิดชอบเลี้ยงคือ ร้อยมณฑลทหารบกที่ 34 และได้มีการระบาดของโรคติดเชื้อจากอาหาร และโรคมะเร็งในไก่ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่ทำให้ไก่ตาย และเจริญเติบโตช้า ปัจจุบันหน่วย และปศุสัตว์จังหวัดพะเยา ได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาแล้ว และหน่วยได้วางแผนขอรับการสนับสนุน จัดหาพันธุ์ไก่ประดู่หางดำ พระราชทานจากศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ จังหวัดเชียงราย เพื่อเข้ามาทดลองเลี้ยงและขยายพันธุ์ต่อไป

สำหรับโครงการทดลองเลี้ยง และผลิตพันธุ์ไก่เหลืองทองฮ้องไคร้พระราชทาน เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 27 เมษายน 2565 เป็นต้นมา หน่วยฝึกฯ ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไก่เหลืองทองฮ้องไคร้ ซึ่งได้รับพระราชทานจาก สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในคราวเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการดำเนินงาน โครงการทหารพันธุ์ดี ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช จังหวัดพะเยา เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2565 โดยมีอธิบดีกรมปศุสัตว์นำนมเกล้าฯ ถวาย ไก่พันธุ์เหลืองฮ้องไคร้ จำนวน 10 คู่ และได้ทดลองเลี้ยง ตั้งแต่วันที่ 27 เมษายน 2565 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์ไก่เหลืองทองฮ้องไคร้ 19 ตัว และมีลูกไก่เหลืองทองฮ้องไคร้ จำนวน 22 ตัว

ซึ่งการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำพระราชทาน และไก่เหลืองทองฮ้องไคร้พระราชทาน ที่ยั่งยืนควรเป็นการเลี้ยงที่สามารถเกื้อกูล และพึ่งพาตนเองได้ โดยไม่ต้องไปจัดหาลูกไก่จากฟาร์มภายนอก สามารถผลิตลูกไก่เพื่อหมุนเวียนในโครงการ และจำหน่ายให้กับประชาชนในพื้นที่ จังหวัดพะเยา รวมถึงการผลิตลูกไก่เพื่อการแจกจ่าย

ให้กับเกษตรกรผู้สนใจแต่ขาดเงินทุน หรือแจกจ่ายให้กับประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติได้อย่างทันท่วงที และเพียงพอ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อต่อยอด และพัฒนาการเพาะเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ และการเลี้ยงไก่เหลืองทองฮ้องไคร้ เพื่อเก็บไข่อย่างเดียว ไปสู่การเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ไก่ เพื่อหมุนเวียนไปสู่โครงการทหารพันธุ์ดี แจกจ่าย ชุมชนประชาชน ตลอดจนเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษาวิชาทหาร และประชาชน ต่อไป
2. พัฒนาระบบการผลิตพันธุ์ไก่ที่พึ่งพาตนเองในโครงการทหารพันธุ์ดี ที่มีการเลี้ยงเพื่อเก็บไข่อยู่แล้ว ซึ่งสามารถลดต้นทุนในการจัดหาพ่อแม่พันธุ์
3. สามารถผลิตลูกไก่พันธุ์พื้นเมืองที่มีความทนทานต่อโรค เหมาะสมกับภูมิภาค ตรงตามความต้องการประชาชนในพื้นที่

เป้าหมาย

1. ผลผลิตที่ได้ น้อมเกล้าถวายแด่ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อพระราชทานให้เกษตรกรผู้ที่มีความสนใจ หรือประชาชนในพื้นที่ ประสบภัยพิบัติ ในระยะฟื้นฟู
2. พัฒนาศักยภาพกำลังพล เพิ่มพูนความรู้ทักษะ ในการประกอบสัมมาอาชีพของกำลังพลทหาร ซึ่งเป็นทหารพันธุ์ดี และต้องปลดประจำการไปเป็นผู้นำชุมชนดำเนินโครงการเกษตรพอเพียงต่อไป

วิธีการดำเนินงาน

ขั้นตอนการเตรียมการ

โครงการทหารพันธุ์ดี ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช มณฑลทหารบกที่ 34 โดย หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 34 เป็นหน่วยรับผิดชอบในการดำเนินโครงการเพาะเลี้ยง และขยายพันธุ์ไก่ประดู่หางดำและการเลี้ยงไก่เหลืองทองฮ้องไคร้ ในพื้นที่โครงการทหารพันธุ์ดี ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชุมวางแผน สำรวจ และดำเนินการ
2. การดำเนินการ

2.1 การจัดหาไก่พันธุ์ประดู่หางดำ พระราชทาน จากศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ จังหวัดเชียงราย เพื่อเข้ามาทดลองเลี้ยง และขยายพันธุ์

2.2 การจัดหาพันธุ์ไก่เหลืองทองฮ้องไคร้รับพระราชทาน วันที่ 27 เมษายน 2565 พระราชทานแม่พันธุ์ไก่เหลืองทองฮ้องไคร้ 19 ตัว และมีลูกไก่เหลืองทองฮ้องไคร้ จำนวน 22 ตัว เพื่อทดลองเลี้ยง และขยายพันธุ์

2.3 การเตรียมพื้นที่โครงการฯ สร้างโรงเรือนเลี้ยงไก่ และปรับปรุงพัฒนาจากหน่วยเดิมที่ได้ก่อสร้างไว้ พัฒนาระบบน้ำ ระบบไฟ ปรับทัศนียภาพบริเวณพื้นที่เลี้ยง

2.4 การจัดอบรม เรื่องการดูแล และการเตรียมอาหารโดยการปลูกพืชเพื่อเป็นแหล่งอาหารการเพาะพันธุ์ การขยายพันธุ์ การส่งเสริมผลิตอาหารลดต้นทุน

2.5 การเลี้ยง ดูแล การเก็บรักษาไข่ และขยายพันธุ์

2.6 การอนุบาลลูกไก่

2.7 สนับสนุนลูกไก่ให้กับหน่วยงานราชการ โรงเรียนต้นแบบ และประชาชน

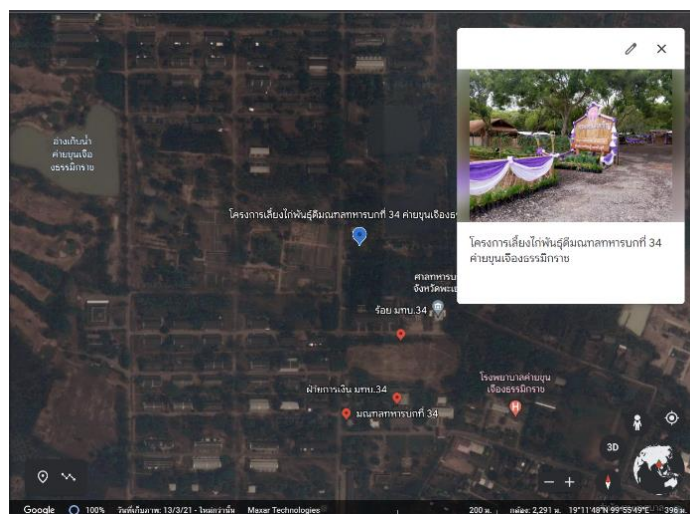
2.8 พัฒนาต่อยอด ขยายผลสู่โรงเรียนต้นแบบ ชุมชน จัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้

1.2 หน่วยงานผู้มีส่วนร่วมจัดทำโครงการ

- 1.มณฑลทหารบกที่ 34 ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช
- 2.หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 34
- 3.ปศุสัตว์จังหวัดพะเยา

1.3 สถานที่ตั้งของโครงการเลี้ยงไก่ประตูทางดำ และการเลี้ยงไก่เหลืองทองฮ้องไคร้

มณฑลทหารบกที่ 34 ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56000

บทที่ 3 บทสรุป และข้อเสนอแนะ

3.1 บทสรุปของโครงการฯ

3.1.1 การดำเนินการที่ผ่านมา

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ต่อยอด และพัฒนาการเพาะเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ และการเลี้ยงไก่เหลืองทองฮ้องไคร้ เพื่อเก็บไข่อย่างเดียว ไปสู่การเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ไก่ เพื่อหมุนเวียนไปสู่โครงการทหารพันธุ์ดี แจกจ่าย ชุมชน ประชาชน ตลอดจนเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษาวิชาทหาร และประชาชน ต่อไป นอกจากนี้ยังได้พัฒนาระบบการผลิตพันธุ์ไก่ที่พึ่งพาตนเองในโครงการทหารพันธุ์ดี ที่มีการเลี้ยงเพื่อเก็บไข่อยู่แล้ว ซึ่งสามารถลดต้นทุนในการจัดหาพ่อแม่พันธุ์ สามารถผลิตลูกไก่พันธุ์ประดู่หางดำ และไก่เหลืองทองฮ้องไคร้ที่มีความทนทานต่อโรค เหมาะสมกับภูมิภาค ตรงตามความต้องการประชาชนในพื้นที่

ผลประกอบการหรือผลผลิตที่ได้ น้อมเกล้าถวายแด่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อพระราชทานให้เกษตรกรผู้ที่มีความสนใจ หรือประชาชนในพื้นที่ ประสพภัยพิบัติ ในระยะฟื้นฟู รวมถึงสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดพะเยา อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาศักยภาพกำลังพล เพิ่มพูนความรู้ทักษะในการประกอบสัมมาอาชีพของกำลังพลทหาร ซึ่งเป็นทหารพันธุ์ดี และต้องปลดประจำการไป เป็นผู้นำชุมชนดำเนินโครงการเกษตรพอเพียงต่อไป

ผู้เข้าศึกษาดูงาน

วัน/เดือน/ปี	รายชื่อคณะดูงาน	จำนวนผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน
20 ตุลาคม 2565	นักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 34 ชั้นปีที่ 4 และ 5	120 คน
22 พฤศจิกายน 2565	คณะกลุ่มสตรีศรีพะเยา บ.แม่ตำปาตาน ต.แม่ตำ อ.เมือง จ.พะเยา	85 คน
20 มกราคม 65	คณะนักเรียนโรงเรียนดงเจนวิทยาคม ต.ดงเจน อ.ภูพานยาว จ.พะเยา	98 คน
25-26 มกราคม 2566	คณะนักเรียนโรงเรียนพะเยาพิทยาคม อ.เมืองพะเยา จ.พะเยา	247 คน
15 กุมภาพันธ์ 2566	อาจารย์ และ นศ.วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี พะเยา	60 คน
22 กุมภาพันธ์ 2566	อาจารย์ และ นศ.วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี พะเยา	60 คน

3.1.2 การวางแผนโครงการฯ ในอนาคต

หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 34 ได้วางแผนโครงการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ ไว้ดังนี้

1. การเตรียมพื้นที่โครงการฯ สร้างโรงเรือนเลี้ยงไก่ และปรับปรุงพัฒนาจากหน่วยเดิมที่ได้ก่อสร้างไว้ พัฒนาระบบน้ำ ระบบไฟ ปรับทัศนียภาพบริเวณพื้นที่เลี้ยง
2. การจัดอบรม เรื่องการดูแล และการเตรียมอาหารโดยการปลูกพืชเพื่อเป็นแหล่งอาหาร การเพาะพันธุ์ การขยายพันธุ์ การส่งเสริมผลิตอาหารลดต้นทุน
3. การเลี้ยง ดูแล การเก็บรักษาไข่ และขยายพันธุ์ รวมถึงการอนุบาลลูกไก่
4. สนับสนุนลูกไก่ให้กับหน่วยงานราชการ โรงเรียนต้นแบบ และประชาชน
5. พัฒนาต่อยอด ขยายผลสู่โรงเรียนต้นแบบ ชุมชน จัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้

3.2 ข้อเสนอแนะ (ตามทัศนะของหน่วย เขียนให้สร้างสรรค์)

การดำเนินโครงการดังกล่าวถึงแม้จะมีประโยชน์ ต่อประชาชนมากก็ตาม หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่34 ยังคงมีข้อจำกัดด้านงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการดังกล่าวในส่วนของอุปกรณ์ และค่าอาหารไก่ หากได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ โครงการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และผู้สนใจได้เป็นอย่างมาก สามารถต่อยอดขยายผลได้มากยิ่งขึ้นต่อไป

จัดทำครั้งที่ 1 วันที่ 2 มีนาคม 2566